

előadásokat tart. A magas műveltségű közönségnél ennek a műfajnak rendkívüli sikere van. A kultúrszínvonal magasabb fokain ez a műfaj össze van forrva az állami színházak működésével, illetőleg ennek természetes járuléka, bár néha a magánvállalkozás is eredménnyel rendez kamaraelőadásokat. Bécsben a két államiszínház négy helyen működik és ez a négyirányú működés az ausztriai színházi kultúra sebesen vágtató kvadrigája, melynek gyepőlőit az oly sokszor ócsárolt állami kezelés tartja avatott kezekben.

A bécsi állami színházak üzemvezetése, valamint az ennek felügyeletét gyakorló miniszterialis színházi közigazgatás meglehetősen kemény feladatok elé van állítva. Megszabott állami hozzájárulással elsőrendű művészi feladatokat kell megoldania, ami különböző hivatású művészek nagy státusainak igazgatási gondjait vonja maga után. A két állami színház alkalmazottainak száma 1100 ember. Ebből a nagy számból csak egy-két jellemző adatot kívánok kiragadni: az Operaháznál 129 tagú zenekar, 52 magánénekes, a Burgtheaternél pedig 70 színész van. A magán szereplők számbeli nagyságában nemcsak a kettős szereposztás szükségzerű biztosítása (különösen az Operaháznál) jut kifejezésre, hanem a sok művész egyben a sokféle különböző feladat sikeres megoldását is lehetővé teszi.

A különféle kategóriájú művészi személyzetet szerződéses alapon kötik a színházhoz. A szerződések időtartama egy, vagy több év. A többéves szerződésekre az állandósított valuta óta tértek át, előfordulnak azonban olyan szerződések is, amelyek csak rövidebb időszakra, vagy a színházi évadon belül bizonyos számú fellépésekre kötelezik a művészeket. Az örökös-tagság intézményét a forradalom óta megszüntették, de a császárság korában ki-nevezett örökös tagok jogait ma is épsé-
ben tartják.

Az ausztriai vidéki színészet a provinciális igényeket meghaladó kultúrmunkát végez.

A vidéki városok közül kiemelkedik Salzburg. Egészen sajátlagos levegőjű művészváros. Régi hagyományokban gyökerező barokk miliője termékeny hatással volt és van a művészetek mostani virágzására is. Nem

véletlen az, hogy az osztrák ünnepi játékokat itten rendezik. Színháza igen eredményes művészi munkát folytat és fölöttébb érdekes az, hogy szervezete és működése a magánjogi társaság szabályain épül fel. (Gesellschaft nach bürgerlicher Recht.) A színészek a szerződés aláírásával a társaság tagjainak sorába lépnek, közös nyereség- és veszteségszámlára dolgoznak. Így érthető, hogy teljesítőképességük megfeszítésével igyekeznek a színház anyagi eredményeit előmozdítani. A vidéki színházak szervezetének legtipikusabb formája azonban a köztisztviselői (városi tanács stb.) kezelés.

Mindezekből kitetszik, hogy a vidéki színészetéről oly értelemben, mint nálunk, nem lehet beszélni, mert itt a vidéki színészet állami támogatás nélkül is virágzik. Minden egyes tartomány köteletségének ismeri, hogy színházat tartson fenn, akár saját kezelésben, akár bérbeadás útján. A színházi kultúra minden egyes tartomány feltékeny belügye, melynek anyagi feltételeit saját költségvetésük keretében igyekeznek megteremteni.

Az ausztriai színházi kultúra munkásainak érdekeit védi az 1924. évben keltezett színésztörvény. E törvény tehát nem színházi törvény, hanem kifejezetten színésztörvény, amit a címe is kifejez: Schauspielergesetz. E törvénnyel Ausztria Németország előtt jár, ahol ilyen törvény még nincs. Ez a törvény minden vonatkozásában szociálpolitikai jelentőségű. E jelentőségnek megfelelően teljesen szociális, sőt talán szocialistaízü, mert a színházi vállalkozó és a színházi alkalmazott között a szerződéses kapcsolaton fennálló jogviszonyok rendezését foglalja magában, továbbá a színházi alkalmazottak javára és pedig minden kategóriában a munkaadói gondoskodás szociális-kötelezettségeit tárgyalja. A színházalapítás feltételeire, az állam felügyeleti, irányító szempontjaira nézve mit sem tartalmaz. Ez a törvény a szocialista államszervezet szellemét magánviselő jogszabályalkotás.

Ha az osztrák színházi kultúra szervezetéről, igazgatásáról, és jelentőségéről rajzolt képet megnagyítjuk, a németországi színházi viszonyokat vetíthetjük a szemlélő elé. A központ mellett számos külön fókusz található, telve a faji adottság és